

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/42/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4114224458
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2022:4114224458.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobcov: v 1. rade V. nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, J., v 2. rade V. Y. nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, J., v 3. rade K. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, J., v 4. rade H. Y.ova nar. XX.XX.XXXX, bytom H. XXX/X, J., všetci zastúpení.: Advokátska kancelária Mgr. Ondrej Barna, advokát, so sídlom Zámocká 529/34, Stropkov, proti žalovanej: PROFÍ CREDIT Slovakia s.r.o., IČO: 35 792 752, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej.: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, o určenie neprijateľnosti poplatku, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu J. zo dňa 21. februára 2022 pod č.k.18C/175/2014-389 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í :

Súd u r č u j e , že poplatok 215,75 eura, ktorý dojednáva žalovaná so spotrebiteľmi v znení: Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení vyššie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/Zmluvy uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako "úver/revolving") a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 215,75 eura a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 112,08 eura v prípade ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je Veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť, k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcom v 1. až v 4. rade sumu 215,75 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Žalobcovia v 1. až v 4. rade majú voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1.1.Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol. Žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcom v 1. až v 4. rade vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Vo veci prvý krát rozhodol rozsudkom pod č. k. 18C/175/2014-246, zo dňa 01.04.2021 tak, že súd určil, že poplatok 215,75 eura, ktorý dojednáva žalovaná so spotrebiteľmi v znení: Predmetom tejto Dohody o poskytnutí služby je záväzok Veriteľa poskytnúť Dlžníkovi na jeho žiadosť a po splnení vyššie uvedených podmienok službu spočívajúcu v

možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu poskytnutého na základe Žiadosti/Zmluvy uzavretej medzi Veriteľom a Dlžníkom (ďalej ako "úver/revolving") a záväzok Dlžníka zaplatiť Veriteľovi odplatu a) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 215,75 eura a b) za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 112,08 eura v prípade ak bude Dlžníkovi revolving poskytnutý. Odplatu je Veriteľ oprávnený na základe vlastného uváženia jednostranne znížiť, k čomu Dlžník udeľuje Veriteľovi svoj súhlas. Veriteľ je povinný písomne oznámiť Dlžníkovi stanovenú zníženú výšku odplaty, pričom písomné oznámenie bude tvoriť prílohu tejto Dohody o poskytnutí služby je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Zároveň súd zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcom v 1. až v 4. rade sumu 215,75 eura do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a priznal žalobcom v 1. až v 4. rade nárok na náhradu trov konania voči žalovanej vo výške 100 %. Voči rozhodnutiu bolo podané odvolanie a Krajský súd v Nitre napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Po doplnení dokazovania zistil, že právnej predchodkyňi žalobcov na základe Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru zo dňa 11.05.2012 bol poskytnutý úver (úverový limit) vo výške 1 500 eur s počtom splátok 42, mesačnou splátkou vrátane úrokov vo výške 80,37 eura, celkovou sumou, ktorú musí dlžník zaplatiť vo výške 3 375,54 eura, RPMN úveru 45,23 % p.a., ročná úroková sadzba 70,01 %, priemerná RPMN uvedená v zmluve bola 45,23 %. Na druhej strane predmetnej žiadosti/zmluvy bod 8 sa nachádza Dohoda o poskytnutí služby uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka. Ako vyplýva z oznámenia veriteľa o schválení úveru právnej predchodkyňi žalobcov bol schválený úver vo výške 1 500 eur, o.i. bola uvedená suma 215,75 eura, ktorú si žalovaná uplatnila ako odplatu za poskytnutie služby v zmysle čl.8 ods.8.1 písm. a) Dohody o poskytnutí služby.

1.2. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 9 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých § 19 ods. 1, 2, 3 zákona č. 129/2010 Z.z. , § 52 ods. 1, 2, 3, 4 Občianskeho zákonníka, § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, § 53a ods.1 Občianskeho, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 451 ods.1 , 2 Občianskeho zákonníka, § 100 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka, § 107 odsek 1, 2 Občianskeho zákonníka, § 137 CSP § 298 CSP a uviedol, že Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí poukázal na rozhodnutia NS SR 4 Cdo 116/2019 zo dňa 31.03.2020, 7 Cdo 227/2019 z 27.05.2020, v ktorých najvyšší súd zaujal jednoznačné stanovisko k plynutiu premlčacej doby z bezdôvodného obohatenia. Súd prvej inštancie nerozlišoval plynutie subjektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods.1 OZ a objektívnej premlčacej doby podľa § 107 ods. 2 OZ. V prípade absolútne neplatného právneho úkonu beží objektívna premlčacia doba odo dňa prijatia plnenia. Subjektívna premlčacia doba začína plynúť od okamihu, kedy sa oprávnený dozvedel, že plnil z neplatnej zmluvy. Tak isto plynú premlčacie doby pri bezdôvodnom obohatení bez právneho dôvodu. Právna predchodkyňa žalobcov už v čase uzatvorenia zmluvy bola oboznámená s bodom 8.1., v ktorom bola uvedená dohoda o poskytnutí služby v sume 215,75 eura a táto suma bola uvedená v oznámení veriteľa o schválení úveru zo dňa 11.05.2012, kedy bola uzavretá zmluva. Od uzavretia zmluvy začala plynúť právnej predchodkyňi žalobcov 3 ročná premlčacia doba, uplynula 12.05.2015. Žalovaná poukázala peniaze na účet 14.05.2012, subjektívna lehota na uplatnenie práva uplynula 15.05.2014. Preto podľa názoru odvolacieho súdu došlo k premlčaniu nároku žalobkyne a súd prvej inštancie námietku premlčania nesprávne vyhodnotil. Odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, pričom jeho povinnosťou bude vypořadať sa s naliehavým právnym záujmom na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky pre právny názor odvolacieho súdu, že nárok je premlčaný.

1.3. Ďalej sa zaoberal, či je daný naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky pre právny názor odvolacieho súdu, že nárok je premlčaný. Dospel k záveru, že nie je daný naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky. Ak by aj súd vyslovil požadovaný neprijateľnosť zmluvnej podmienky, takéto konštatovanie súdu je bez právneho významu pre žalobcov, keď ich nárok uplatnený titulom vydania bezdôvodného obohatenia je premlčaný. S poukazom na uvedené súd žalobu v plnom rozsahu zamietol.

1.4. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§262 ods.2 CSP).

2. Žalobcovia podali proti rozsudku v zákonnej lehote odvolanie. Odvolanie zdôvodnili z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia súdom prvej inštancie.

Namietali, že súd prvej inštancie a odvolací súd neposudzovali ani otázku určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a ani otázku vydania bezdôvodného obohatenia tak, ako to vyplýva z aktuálnej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR. Otázka vydania bezdôvodného obohatenia sa odvíja od posúdenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky a nie opačne. Poukázali na zásadný rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.6Cdo/127/2017, z 30.01.2019, že žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky možno podať z dôvodu priameho zákonného predpokladu, bez toho, aby museli preukazovať právny záujem. Navrhli, aby ju priamo odvolací súd za neprijateľnú určil. Rozsiahla rozhodovacia prax súdov za neprijateľnú túto zmluvnú podmienku považuje, rádovo v stovkách až tisícoch súdnych rozhodnutí. Napriek tomu jej reálny negatívny dopad v tomto právnom vzťahu naďalej trvá. Ak by aj mali naliehavý právny záujem preukázať, je reálne daný nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Suma predstavujúca bezdôvodné obohatenie bola zinkasovaná veriteľom práve na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky. Nestotožnili sa s názorom súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v otázke premlčania nároku. Objektívna premlčacia doba v spotrebiteľskom právnom vzťahu je 10-ročná bez skúmania zavinenia. Žalovaná si zo sumy 1500 eur sumu predstavujúcu bezdôvodné obohatenie prisvojila 14.05.2012, tak objektívna 10-ročná premlčacia doba doposiaľ neuplynula. Neuplynula ani vtedy, ak k bezdôvodnému obohateniu došlo 11.05.2012. Z obsahu odôvodnenia nevyplýva, aké argumenty mal súd prvej inštancie pre neaplikáciu 10-ročnej objektívnej premlčacej doby. Poukázali na aktuálnu rozhodovacia prax Najvyššieho súdu a v tomto smere uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5Cdo/29/2021, z 28.09.2021, najmä na Uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/268/2021, z 28.02.2022. K plynutiu subjektívnej premlčacej doby uviedli, že až v okamihu určenia, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku vedeli, že došlo k bezdôvodnému obohateniu. Až vtedy vzniká reálna vedomosť vo sfére vnímania jednotlivca. Inak povedané, ak nevedeli, že skutočne ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku, nemohli vedieť ani to, že plnenie z nej vyplývajúce predstavuje bezdôvodné obohatenie. Reálna vedomosť preto nemohla nastať uzavretím zmluvy, alebo okamihom nepripísania celej sumy na účet, lebo ich právna predchodkyňa nemohla vedieť, že ide o konanie žalovanej spĺňajúce skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia. Ak sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky, tak o tejto možnosti ju informovalo Združenie brániť sa oplatí, keď jej pomohlo spísať žalobný návrh. Až z informácie, že v predmetnej zmluve je neprijateľná zmluvná podmienka si mohla vyvodiť, že by malo ísť o plnenie bez právneho dôvodu a o vzniku bezdôvodného obohatenia na strane žalovanej. V prípade aplikácie výkladu uvedeného v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR najskôr teda, v čase spísania žaloby mohla začať plynúť subjektívna premlčacia doba. Ich mama v roku 2014 podala žalobu voči žalovanej ohľadom inej zmluvy a to len asi 2 mesiace pred podaním žaloby v tejto veci. V konaní bola v celom rozsahu úspešná. Ich nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vyplývajúci z neprijateľnej zmluvnej podmienky nie je premlčaný a žaloba je v plnom rozsahu dôvodná. Z uvedených dôvodov navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie alebo, podľa § 390 Civilného sporového poriadku rozhodnúť vo veci a rozsudok zmeniť tak, že žalobe odvolací súd žalobe vyhovie.

3. Žalovaná nepodala vyjadrenie k odvolaniu žalobcov.

4. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku - zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej len „CSP“), po preskúmaní napadnutého rozsudku, konania, ktoré mu predchádzalo a odvolania žalobcov podľa § 363 a § 365 ods. 1 CSP, súc viazaný dôvodmi a rozsahom tohto odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie podľa § 383 CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, za splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 219 ods. 3 CSP, dospel k záveru, že odvolanie žalobcov je opodstatnené a preto napadnutý rozsudok zmenil podľa § 388 CSP, čo malo vplyv na rozhodnutie o náhrade trov konania podľa § 396 ods. 2 CSP. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania, pretože žalobcovia síce zdôvodnili odvolanie nesprávnymi skutkovými zisteniami a nesprávnym právnym posúdením, ale z obsahu odvolania vyplýva, že namietali nesprávne právne posúdenie v časti nedostatku naliehavého právneho záujmu na danom určení a nesprávnom posúdení premlčania nároku neposudzujúc 10 ročnú objektívnu premlčaciu dobu. Odvolací súd sa preto nezaoberal dôvodmi odvolania spočívajúcimi v nesprávne zistenom skutkovom stav veci, pretože zistený skutkový stav nebol medzi stranami sporný, žalobcovia ho v odvolaní nenamietali, namietali nesprávne aplikovanú 3 ročnú objektívnu premlčaciu dobu pre nerešpektovanie rozhodnutia súdneho dvora v zásade efektivity.

5. Odvolací súd v minulosti zaujal iné stanovisko k plynutiu lehôt bezdôvodného obohatenia. Je však viazaný najvyššou súdnou autoritou, rozhodnutím Súdneho dvora vo veci C -485/19 LH proti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. zo dňa 22.04.2021, podľa ktorého sa má zásada efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z

5. apríla o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. Odvolací súd rozhodnutie citoval v zrušujúcom uznesení a citoval z rozhodnutí Ústavného súdu SR k otázke plynutia subjektívnej premlčacej doby.

Na uvedené rozhodnutie reagoval NS SR v rozhodnutiach 7Cdo/96/2020 z 28.02.2022, 7Cdo/79/2021 z 31.01.2022, 5Cdo/29/2021 z 28.09.2021 a ďalšej najnovšej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu. Dovolací súd sa v rozhodnutiach nevyjadril, ako sa má vykladať zásada efektivity.

6. Na kolégiu sudcov občianskoprávneho úseku celého Krajského súdu v Nitre konaného 18.05.2022 bola predmetom rokovania otázka výkladu zásady efektivity. Predsedníčka občianskoprávneho kolégia NS SR uviedla, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že nie je možné použiť trojročnú objektívnu premlčacia dobu, len desaťročnú bez ohľadu na zavinenie, ktoré sa neskúma, premlčacia doba začína plynúť od vzniku bezdôvodného obohatenia.

7. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že pôvodná žalobkyňa podala žalobu 13.08. 2014. Uzatvorila so žalovanou zmluvu o revolvingovom úvere 11.05.2012 ktorej súčasťou bolo oznámenie veriteľa o schválení úveru zo dňa 11.05.2012, z ktorého vyplýva, že jej bol schválený úver vo výške 1 500 eur, celková čiastka, ktorú musela zaplatiť 3 375,54 eura, odplatu za poskytovanie služieb v zmysle čl. 8 ods. 8 .1 a) dohody o poskytnutí služby sume 215,75 eura. Žalovaná jej dňa 14.05.2012 vyplatila sumu 1 248,25 eura. Vyplatila jej o sumu 215,75 eura menej. Suma predstavuje poplatok za službu dojednanú v bode 8 zmluvy. Týmto dňom došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej. Od nasledujúceho dňa začala plynúť desaťročná objektívna premlčacia doba, ktorá uplynula 15.05.2022. Žaloba bola podaná v objektívnej 10 ročnej premlčacej dobe dňa 13.08.2014.

8. Odvolací súd zmenil svoje stanovisko vzhľadom na vyvíjajúcu sa rozhodovaciu prax Ústavného súdu SR, Najvyššieho súdu SR aj v otázke plynutia subjektívnej premlčacej doby. V rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/29/2021, týkajúcom sa podobnej skutkovej a právnej problematiky, najvyšší súd najskôr poukázal na rozhodnutie dovolacieho súdu v predmetnej veci a zároveň na rozhodnutie dovolacieho súdu sp.zn. 8Cdo/163/2018, ktoré bolo rovnako zrušené nálezom ústavného súdu sp.zn. I. ÚS 51/2020. V tejto súvislosti najvyšší súd poukázal na názor ústavného súdu vo veci sp.zn. I. ÚS 51/2020, že „[n]emožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľskom úvere má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej. Ide teda o ďalší typ skutkových okolností, ktoré treba vzhľadom na už uvedené špecifiká posúdiť najvyšším súdom nanovo“. Ústavný súd v danej veci ďalej konštatoval, že predchádzajúce rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/67/2011 a sp. zn. 5Cdo/121/2009 „nedávajú odpoveď na otázku, či je namieste plynutie začiatku subjektívnej premlčacej doby odvíjať od znalosti spotrebiteľa o právnej úprave zakotvujúcej bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru (uplatnenie zásady „neznalosť zákona neospravedlňuje“), ani na otázku, či za takéhoto stavu je moment, kedy reálne dôjde k plneniu spotrebiteľa nad rámec istiny, rozhodujúcim z pohľadu záveru o nadobudnutí skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia. V tomto kontexte je potrebné sa vysporiadať s otázkou súvisiacou s bežnou životnou skúsenosťou, a síce, či je pravdepodobné, aby dlžník platil veriteľovi plnenie, ak by vedel, že mu toto plnenie nepatrí. Otázkou je, či potom možno za moment, kedy sa dlžník dozvedel o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa bezdôvodne obohatil, považovať uzatvorenie konkrétnej spotrebiteľskej zmluvy o spotrebiteľskom úvere.“

9. V rozhodnutí sp.zn. 5Cdo/29/2021 najvyšší súd zvýraznil špecifickosť situácie, vzniknutej a vyvolanej osobitosťou právnej úpravy spotrebiteľského práva, najmä zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

účinného k 29.06.2012. Na dôvodnosti právnych záveroch nič nemení ani skutočnosť, že predmetné Zmluvy boli stranami uzavreté za účinnosti zák. č. 258/2001 Z.z., nakoľko aj v zmysle tohto predpisu, ktorý bol nahradený práve zák. č. 129/2010 Z.z., sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje, za splnenia tam uvedených podmienok, za bezúročný a bez poplatkov. V podstatnom uviedol, že „za skutkovú okolnosť (skutkové okolnosti), ktorá je (sú) podstatná pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt. Nestačí preto len predpokladať, že oprávnená osoba skutkové okolnosti mohla vedieť, alebo sa ich mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Dovolací súd zdôrazňuje, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahŕňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti) ... Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/1/2012 uviedol, že starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo dňa 16.01.2013 najvyšší súd doplnil, že ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov. Poukázal na povinnosť súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je nárok uplatňovaný. Najvyšší súd tiež uviedol, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.“. Najvyšší súd v danej veci uzavrel, že „podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota, je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti ... je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr“.

10. Na uvedené rozhodnutie nadviazalo napr. rozhodnutie NS SR 7 Cdo/268/2021 z 28.02.2022, v ktorom súd konštatoval dôvody rozhodnutia 5 Cdo 29/2021., že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. konečného dlhu) je v zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou skutočnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti)...Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so zákonom. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych

vzťahov realite praktického života, teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mi nemôže byť na ujmu. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t.j. že jeho právo sa stalo nárokom.

11. Pôvodná žalobkyňa tvrdila, že o neplatnosti zmluvného dojednania v časti poplatku za službu, bezdôvodnom obohatení sa dozvedela až na základe návštevy Združenia Brániť sa oplátí, ktoré jej pomohlo spísať žalobu. Odvtedy jej začala plynúť subjektívna premlčacia doba na uplatnenie nároku. Žalobu podala 13.08.2014, v rámci plynutia objektívnej premlčacej doby. Preto odvolací súd viazaný rozhodnutím najvyššej súdnej autority v plynutí objektívnej premlčacej doby, vychádzajúc z vyššie citovaných rozhodnutí a zo svojho záveru zrušujúceho uznesenia v bode 14 poslednej vety považoval za začiatok plynutia premlčacej subjektívnej lehoty podanie žaloby. Preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie aplikujúceho trojročnú objektívnu premlčaciu dobu zmenil tak, že žalobe vyhovel v celom rozsahu. Rozsudok zmenil bez nariadenia odvolacieho konania, pretože vychádzal zo zisteného skutkového stavu veci, ktorý nebol medzi stranami sporný.

12. Žalobcovia namietali nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie v otázke naliehavého právneho záujmu na danom určení neprijateľnej zmluvnej podmienky. Odvolací súd dospejúc k záveru o nepremlčaní nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia sa stotožnil s dôvodmi odvolania, že ich nárok domáhať sa súdnou cestou je daný priamo v zákone.

13. Pretože odvolací súd dospel k záveru, že nárok žalobcov nie je premlčaný a domáhali sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, je daný ich naliehavý právny záujem na danom určení.

Podľa § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa (v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy), proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav. Osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé prívodiť ujmu .

Podľa § 11 ods.4 zákona č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru žalobou.

14. Žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) CSP.

Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2019, sp. zn. 6 Cdo 27/2018). Žaloba o vyslovenie, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľná, je osobitným právnym prostriedkom ochrany spotrebiteľa, a to obdobne, ako je napríklad v prípadoch ochrany pred diskrimináciou považovaná za takýto osobitný právny prostriedok ochrany práva žaloba o vyslovenie, že bolo porušené právo žalobcu na rovnaké zaobchádzanie, alebo v prípadoch ochrany osobnostných práv žaloba o vyslovenie, že určitý výrok je nepravdivý, resp., že bolo určitým spôsobom neoprávnene zasiahnuté do osobnostných práv. Povaha takejto žaloby ako osobitného právneho prostriedku ochrany spotrebiteľa (a teda nie ako určovacej žaloby) bola naznačená už v rozhodnutí najvyššieho súdu zo 14. septembra 2016 sp. zn. 6 Cdo 389/2015. V tomto rozhodnutí najvyšší súd v súvislosti s ustanovením § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov, podľa ktorého proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva, konštatoval, že pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku

z porušenia práva alebo povinnosti, napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia, alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej zmluvnej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve.

15. Odvolací súd zaujal právny názor k neprijateľnej zmluvnej podmienke v bode 17 zrušujúceho uznesenia. Stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie o neprijateľnej zmluvnej podmienke, o ktorej rozhodol rozsudkom zo dňa 01.04.2021 pod č.k. 18C/175/2014-246. Uviedol, že súd prvej inštancie správne konštatoval, že Dohoda o poskytnutí služby je súčasťou predtlačenej formulárovej dohody bez možnosti právnej predchodkyne žalobcov ako spotrebiteľky do nej zasiahnuť a nebolo preukázané, že dohoda bola individuálne dohodnutá. Bola v jej neprospech, neprímerane vysoká. Odvolací súd len dodáva, že samotný podpis dohody nemožno považovať za splnenie podmienky preukázania individuálne dohodanej zmluvnej podmienky tak, ako to tvrdí žalovaná. Dohoda je nepochybne súčasťou formulárovej zmluvy. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní štandardnej formulárovej zmluvy, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Právna predchodkyňa žalobcov ako spotrebiteľ a ako slabšia strana sporu, nemala možnosť participovať na vytvorení formulárovej zmluvy a nepochybne bola z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou. V zmluve o revolvingovom úvere v článku 8 je upravená „dohoda o poskytnutí služby“. Už len samotné zakotvenie v rámci formulárovej zmluvy nevyvoláva žiadne pochybnosti o tom, že nejde zo strany spotrebiteľa o osobitne vyjednanú zmluvnú podmienku. Žalovaná nepreukázala, že v danom prípade išlo o zmluvnú podmienku, ktorú si vymienila právna predchodkyňa žalobcov, resp. že mala možnosť výberu, či predmetnú dohodu podpíše, alebo nepodpíše, ak chcela, aby jej bol zo strany žalovanej poskytnutý úver. Zmluvné dojednanie v bode 8 tejto úverovej zmluvy nie je formulované tak, že ak spotrebiteľ skutočne chce odklad splátok, môže si ju aktivovať (prípadne vykonať úkon, ktorý by bolo možné považovať za súhlas s jej využívaním za poplatok), ale naopak tak, že za službu napriek tomu, že ju spotrebiteľ ešte nepotrebuje a zjavne ani nechce, zaplatí poplatok vo výške 215,75 eura. Mesačná splátka je vo výške 80,37 eura. Za odklad troch splátok, t. j. splátok vo výške 241,11 eura by mala spotrebiteľka podľa dojednaní vopred, t. j. už pri uzavretí zmluvy, uhradiť poplatok vo výške takmer dosahujúcej samotný súčet odložených splátok. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach je preto nepochybná. V zmysle citovaného ustanovenia § 54 ods. 2 O.Z., v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Pri aplikácii teórie najnepriaznivejšieho zmluvného formulára poplatku za odklad splátok je spôsobilá poškodiť spotrebiteľa. Pokiaľ odvolateľ poukazyval na to, že cena plnenia nemôže byť neprijateľnou zmluvnou podmienkou, odvolací súd mal za to, že v predmetnom spore sa posudzuje komplexne celá táto dohoda, nielen výška stanoveného poplatku (resp. cena, akú argumentuje odvolateľ), ktorý však nepochybne vzhľadom na to, že predstavuje 14 % poskytnutého úveru, len potvrdzuje záver o neprijateľnosti celej tejto zmluvnej podmienky. Navyše je potrebné konštatovať, že zo súdnej kontroly by bola vylúčená sporná dohoda, ak by bola individuálne dojednaná. Ohľadom odvolacej námietky žalovanej, že akékoľvek závery súdu o záväzku platiť odplatu vo výške 215,75 eura podľa dohody o poskytnutí služby by znamenali nanajvýš to, že by nedošlo k splneniu zmluvy vyplatiť úver v celej výške, odvolací súd uvádza, že právna predchodkyňa žalobcov zaplatila žalovanej celú túto odplatu vo výške 215,75 eura (žalobkyňa uhradila všetky splátky úveru riadne a včas) a preto, keď súd vyslovil neprijateľnosť takto dojednanej zmluvnej podmienky, došlo na strane žalovanej, pokiaľ sa týka tejto neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá bola žalovanej zaplatená, resp. ktorú si žalovaná započítala, k bezdôvodnému obohateniu na úkor žalobkyne, ktorej je táto povinná vydať.

18. Po obsahovej stránke je dohoda v neprospech spotrebiteľa, pretože mal platiť poplatok za možnosť odkladu splátok, ktorá v budúcnosti vôbec nemusela nastať. Nejednalo sa vo svojej podstate o službu, pretože sa ňou žalobkyňa ako spotrebiteľovi neposkytovalo žiadne protiplnenie. Nejednalo sa o namietaný ekonomický prístup pri hodnotení neprijateľnej zmluvnej podmienky, ale o posúdenie elementárnej zmluvnej rovnováhy. Za neprijateľné zmluvné podmienky sa považujú ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa, ako v danom prípade (§ 53 ods. 4 písm. t) OZ). Vzhľadom na dohodnutú splatnosť poplatku (čerpaním úveru) a dohodu o započítaní pohľadávky predstavujúci tento poplatok, s pohľadávkou dlžníka voči veriteľovi na poskytnutie dohodnutej sumy úveru, zmluvná podmienka smeruje k neprijateľným dôsledkom, nevyplateniu dohodnutej výšky schváleného úveru. Spotrebiteľovi bol vyplatený úver, znížený o poplatok za poskytnutie služby možnosťou odkladu splátok. Mala platiť poplatok za službu, ktorú v čase uzavretia zmluvy nepotrebovala a do budúcnosti potrebovať nemusela.

Preto ide o hrubú. Na svojom právnom závere o neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd zotrval a jeho názor v rozhodnutí nie je prekvapivým rozhodnutím pre strany, pretože boli oboznámení s jeho názorom a ku zmene rozhodnutia v časti plnenia došlo len z dôvodu vyvíjajúcej sa rozhodovacej činnosti vyšších súdnych autorít a záväznoťou rozhodnutí. Preto odvolací súd žalobe vyhovel a rozhodol o neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

19. O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 2 v spojení s § 262, § 255 CSP a úspešným žalobcom v1. až v 4. rade priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).